

Stanislav Pinter

Profesor Drago Ulaga 100 + 10 let

Izvleček

Prof. Drago Ulaga (1906 - 2000) je bil eden vodilnih jugoslovanskih strokovnjakov za telesno kulturo, sicer pa prvi visokošolsko izobraženi pedagog telesne vzgoje na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Bil je tudi nestor slovenskega športnega novinarstva in eden najbolj plodovitih piscev s področja športa, *»ki je namenjen vsakemu človeku – mlademu, staremu, invalidu in zdravemu, in ne le Cerarju in Danevu...«* (kot je jeseni 1971 o njem na kratko zapisal Janez Virk). Leta 1988 pa je postal prvi zaslužni profesor Univerze v Ljubljani s področja športa.

Professor Drago Ulaga 100 + 10 years

Abstract

Prof Drago Ulaga (1906–2000) was one of the leading Yugoslav experts on physical culture as well as the very first physical education teacher with a higher education degree in the territory of the former Yugoslavia. He is also regarded as the doyen of sports journalism and one of the most prolific writers on sports that "is intended for every person – young, old, disabled and healthy, and not only for Cerar and Daneu..." (as Janez Virk wrote briefly about him in autumn 1971). In 1988, he became the first Professor Emeritus at the University of Ljubljana in the field of sports.

Proti koncu leta 2006 smo se na Fakulteti za šport spomnili 100-letnice njegovega rojstva in pripravili svečano akademijo, s pestrim programom, ki jo je zrežiral njegov učenec in kasneje sodelavec ter prijatelj, legendarni TV režiser Beno Hvala. Skozi filmske posnetke je predstavil življenjsko pot fantiča, ki se je rodil na Globokem pri Rimskih Toplicah, nedaleč stran kot pesnik Anton Aškerc. Oče Tomaž (železničarski čuva) in mati Marija sta ob Dragu vzgojila še štiri fante in štiri dekleta v spoštljivem odnosu do narave, ljudi in Slovenstva. Ulagovi so bili poznani kot glasbena, igralska, zelo socialna a obenem svobodomiseln družina. Vse te vrline so se prepletale tudi v življenju mladega Draga, ki si je izbral pedagoški poklic, do katerega ga je vodila pot preko nižje gimnazije v Celju in učiteljska v Mariboru.

Prelomen dogodek za njegovo usmeritev v šport je bil telovadni nastop v bližnjih Radečah, ki si ga je kot drugošolec nižje gimnazije ogledal z očetom. Takrat se je odločil, da bo tudi on telovadec in bo javno nastopal. Začel je praktično iz nič, na domačem dvorišču, kjer so mu pomagali postaviti drog in bradljo. Bil je sam sebi učitelj in trener. Morda je bil tudi precej kritičen do svojih učiteljev na Učiteljski v Mariboru, ki so mladeničem, polnim energije, posredovali po njegovem le »teoretično telovadbo« - terminologijo prostih vaj. Dijakom niso dovolili lastne izraznosti, temveč so jih pripravljali le za delo - poslušnost. Takšen pa Drago Ulaga ni bil, zato si je za izjavo, da: *»on kaj takega učencev že ne bo učil«*, prislужil negativno oceno in celo opomin. A izzivi so ostali. Po maturi z odliko se je leta 1926 uspešno vpisal na Nemško Visoko šolo za telesno vzgojo v Berlinu, ki je takrat veljala za najbolj priznana kadrovska šola za šport in telesno vzgojo v Evropi. Njegov vzornik in mentor je bil legendarni prof. dr. Carl Diem, osebni prijatelj in sodelavec Pierra de Coubertina. Tudi mentor ga je spoštoval in mu med drugim zapisal: *»Bili ste eden izmed najbolj zmogljivih in ljubeznivih študentov, ki smo jih kdaj imeli«*. Ker pa je malo pred zaključkom študija izgubil štipendijo Akademске orlovske zveze, ki so jo takrat razpustili, ga je iz stiske »rešil« ing. Stanko Bloudek. Finančno ga je podprl in ga obenem povezal s ŠD Ilirija v Ljubljani, kamor se je leta 1930 po diplomu - tudi z nazivom profesor vrnil.

V njegovih nadaljnjih 70 letih ustvarjalnega delovanja je bilo precej mejnikov, ki so zaznamovali posamezna obdobja. Začelo

se je s trenerskim delom v ŠD Ilirija, na področju plavanja, atletike in smučanja, ki ga je dopolnjeval še s pohodništvom. Po odsluženju vojaščini na podoficerski šoli v Bileči, je nastopil mesto učitelja telesne vzgoje na klasični gimnaziji v Splitu, saj zanj v Sloveniji niso našli ustreznega delovnega mesta... Tu je pustil pomemben pečat kot pedagog, v zgodovino športa v Splitu pa se je zapisal s svojim delom v Planinskem društvu Mosor, kjer je bil skupaj z rojakom ing Pavletom Lavrenčičem najzaslužnejši za ustanovitev smučarske sekcije in izvedbe številnih tečajev, pohodov na smučeh, zimovanj ter tekmovanj.

Leta 1936 je bil zaradi svoje prepoznavnosti (kot pedagog in strokovni pisec) s strani takratne vlade imenovan za vodjo jugoslovanske delegacije na mednarodnem kongresu pedagogov v Berlinu, ki je potekal v času poletnih olimpijskih iger. Po zelo uspešnem nastopu celotne odprave in obisku takratnega ministra dr. Josipa Rogića, je bil Drago Ulaga naslednje leto premeščen v službo na Ministrstvo za telesno vzgojo ljudstva v Beogradu, kjer je bil zelo dejaven vse do začetka II. svetovne vojne. Velja za enega od snovalcev ustanovitve prve jugoslovanske kadrovske šole, ki je kasneje prerasla v znameniti beograjski DIF. Sočasno je delal pri projektu ustanovitve posebne katedre za telesno vzgojo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, ker pa se je zataknilo pri načinu financiranja te nove organizacijske enote s strani vlade. Zato smo v Sloveniji dobili prvo enoletno kadrovska šola šele leta 1946. Kot profesor je predaval na vseh njenih naslednicah, jih seveda sooblikoval, upokojil pa se je leta 1977. Ob tem je nekoč zapisal: *»Zelo rad sem kot profesor na Visoki šoli predaval študentom, toda bistvo mojega dela vidim v prispevkih, katere objavljam v množičnih medijih...«*

Redna telesna vadba in možganski trening sta mu omogočila, da je do konca svojega bogatega življenja, ki se je izteklo le dva tedna pred dopolnjenim 94. letom starosti, ohranil zanj značilen vitalizem. To dokazuje njegov zadnji prispevek za časopisno rubriko »Športna kultura za vsakogar«, ki ga je naslovil »Tudi starajoči se ljudje so igrivi«. V njem je med drugim opozoril na lestvico vrednot, ki bi jih morali upoštevati že od mladih, najnežnejših let, da bi kasneje doživeli zdravo, polno in človeka vredno življenje. Med pomembne vrednote je uvrstil tudi šport, v njegovih različnih pojavnih oblikah. Toda Profesorjevo pojmovanje športa presega zgolj vidik gibalne aktivno-

sti. Ob neki priložnosti je zapisal: *»Šport naj ne bo samo vir mišične moči, hitrosti in vzdržljivosti, temveč tudi vir veselja, razvedrila, dobre volje, samozavesti, življenjskega optimizma, igrivosti in ustvarjalnosti in ne nazadnje tudi dobrih odnosov med ljudmi (fair play).«*

Zapisanega se je Profesor vedno držal. Še kot aktiven tekmovalec in trener ter kasneje kot visokošolski učitelj, v govorjeni in pisani besedi pa kot radijski reporter in publicist. Profesorja Draga Ulaga smo, še ko je bil med nami, poimenovali »športna vest našega naroda«. Naziv si je zaslužil, ker je svoje bogate a hkrati preproste, iskrive in včasih kritične besede o športu vselej podkrepil z dejanji; še več, z osebnim zgledom. Po njegovem trdnem prepričanju smisel ljudskega športa ni v atrakcijah za gledalce, temveč v vztrajnem navajanju ljudstva na bolj zdrav, pošten in srečen način življenja.

Ob letošnji obletnici njegovega rojstva si zastavljam nekatera vprašanja:

Kolikšen del Profesorjeve zapuščine smo v zadnjih desetih letih vtakali v dejavnost Fakultete za šport v Ljubljani in koliko v slovenski šport nasploh? Ali se nam zdi vredno v lastna spoznanja vključiti njegove zapisane in izrečene besede v zvezi zdravim načinom življenja in vsestransko razvitostjo človeka, ki ima tako vsaj na področju telesnosti vse pogoje za srečno življenje? Ali verjamemo, da tudi za nas velja Profesorjeva maksima... *»da bi bili srečni, moramo imeti telo atleta in duh modrijana...«*

Je lahko nagrada profesorja Draga Ulage primerna oblika potrditve odličnosti za študijske dosežke slušateljev Fakultete za šport? Se lahko v kateri od športnih dvoran FŠ ali drugod po Sloveniji pojavijo citati njegovih modrih misli in življenjskih vodil? Z oblikovanjem spominske sobe dr. Viktorja Murnika – Ata smo pokazali, da to zelo dobro znamo. Na naslednji korak pa nam ni treba čakati naslednjih deset let! Morda sta zdaj na vrsti njegov rojstni kraj in osnovna šola v Rimskih Toplicah... Profesor bi bil ob tem zelo počaščen in vesel. Mi pa korak bliže k njegovim prizadevanjem - postati res športen narod.

doc. dr. Stanislav Pinter
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
stane.pinter@fsp.uni-lj.si